

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 18. november 2010 truffet vedtak i

Sak nr: 64/10 (arkivnr: 201000439-22)

Saken gjelder: Klage fra A på tingrettsdommer B ved X tingrett.

Utvalgsmedlemmer: Unni Sandbukt (leder)
Randi Grøndalen
Jeppe Normann
Halvor Kjølstad
Bjørg Tørresdal

Offentlighet: I medhold av offentleglova § 13, jf. forvaltningsloven § 13, er klagers navn unntatt fra offentlighet. For øvrig er vedtaket offentlig, jf. offentleglova § 3.

Vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning det foreligger misnøye med dommerens saksbehandling og rettsavgjørelse.
2. Det foreligger forøvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.

Innledning:

Ved brev av 10. juni 2010 har A inngitt klage på tingrettsdommer B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt tingrettsdommer B, som ved brev av 13. august 2010 har avgitt uttalelse. Utvalget har videre innhentet uttalelse fra sakkyndig D og prosessfullmektigene E og F, alle datert 20. september 2010. Klagen er supplert ved brev av 10. juli 2010, 1. september 2010 og 20. september 2010. Sorenskriver C ved X tingrett er orientert om klagen, og hun har den 25. oktober 2010 avgitt uttalelse.

Saksfremstilling:

Saken har sitt utspring i en barnefordelingssak som ble behandlet i X tingrett i perioden november 2009 til september 2010. Barnets mor hadde reist søksmål mot far (klager) med påstand om at barna skulle bo fast hos henne og ha samvær med far etter rettens skjønn. Mor var representert ved advokat F, mens klager var representert ved advokat E. Saken ble behandlet av tingrettsdommer B.

Den 22. mars 2010 fremsatte mor begjæring om midlertidig avgjørelse, med påstand om at far ikke skulle ha samvær med barna inntil saken var avgjort. Begjæringen ble behandlet i rettsmøte den 3. mai 2010. Den 7. mai 2010 avsa tingretten kjennelse, hvor det ble bestemt at barna skulle bo hos mor og ha begrenset samvær under tilsyn med far.

Under saksforberedelsen hadde retten oppnevnt psykolog D som sakkyndig i henhold til barneloven § 61 nr.1. Den sakkyndige deltok i saksforberedende møte 22. desember 2009 og i rettsmøtet den 3. mai 2010.

Klagen gjelder både dommeratferd i rettsmøtet samt dommerens merknader/uttalelser i kjennelsen.

Kjennelsen ble påanket og behandlet av Y lagmannsrett 28. juli 2010. Tingrettens avgjørelse om fast bosted ble opprettholdt, mens samværet mellom far og sønn ble utvidet.

Under hovedforhandling 17. september 2010 ble det inngått rettsforlik i saken.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Det foreligger svært grove brudd på domstolloven § 55, tredje ledd. Innklagede er meget partisk i favør av motparten, har bestemt seg for "å ta" klager, og har avsagt en dom basert på: "løgn, føringer og indisier uten å ha grunnlag for det".

Innklagede har videre fremsatt krenkende spørsmål under rettsmøtet, blant annet: "Tror du på Gud?", "Vet du hvem som ble enige om sist barnefordelingssak, deg og ekskona eller tingretten?".

Innklagede har totalt ignorert klagers sønn og hans meget sterke ønske om å bo hos far og har bevisst oversett at sønnen frivillig hadde flyttet til klager like før rettssaken.

Klager har videre vist til og kommentert flere avsnitt i rettens kjennelse av 7. mai 2010, hvor han mener faktum er feilaktig og ubalansert og at dommeren uberettiget beskylder ham for å ha en alvorlig personlighetsforstyrrelse.

Klager er også sterkt kritisk til sakkyndiges opptreden i saken, og flere anførsler knytter seg til hans uttalelser og atferd. I supplerende uttalelse av 20. september 2010 har klager oversendt rettsboken av 17. september 2010, og har samtidig opplyst at han anser sakkyndig D som partisk i denne saken, og ber om at Tilsynsutvalget ikke tillegger hans uttalelse særlig vekt.

Innklagede – tingrettsdommer B – har i hovedsak vist til følgende:

Det bestrides at kjennelsen er basert på ”løgn, føringer og indisier” eller at innklagede hadde bestemt seg for ”å ta” A.

Saken ble undergitt en: ”ordinær og objektiv vurdering basert på de beviser som fremkom, etter at både dommer og sakkyndig hadde hatt en samtale med barnet, og retten hadde hørt en grundig muntlig redegjørelse fra den sakkyndige.

Når det gjelder påstander om krenkende spørsmål i retten, kjenner ikke innklagede igjen at han skal ha stilt spørsmål slik som angitt i klageskriv. Det er korrekt at innklagede stilte spørsmål om klager var religiøs. Foranledningen var at klager gjentatte ganger under sin partsforklaring brukte uttrykk som: ”det er ved min Gud sant”, ”måtte Gud forby” og lignende hvor Gud ble påberopt nærmest som et sannhetsvitne. Innklagede fant det derfor nødvendig å avklare om dette ble gjort ut fra en religiøs overbevisning eller mer som en talemåte. Innklagede kan på denne bakgrunn ha vanskelig for å se at spørsmålet kan sies å være krenkende.

Det bestrides at klagers sønn ble ignorert.

Når det gjelder anførselen om at det i kjennelsen er fremsatt en krenkende påstand om personlighetsforstyrrelse, tolker innklagede det som at dette mer ble rettet mot sakkyndige D. Som det fremgår av kjennelsen viser innklagede til den sakkyndiges redegjørelse. Foreldrenes personlighetstrekk, i den grad de kan ha betydning for utøvelse av omsorg for barn, vil nødvendigvis bli et tema i denne typen saker.

Domstolleder – sorenskriver C – viser til at hun ikke kan kommentere de påståtte utsagn som skal ha fremkommet i rettsmøtet.

Sakkyndig – psykologspesialist D – har i sin uttalelse vist til at han ikke kan se at B har handlet uriktig verken ved høring av barn, eller når han har lyttet til D’s vurderinger. Han uttaler at tingrettsdommer B fremstår som en erfaren dommer som er lyttende, grundig og tålmodig.

Prosessfullmektig – advokat F – viser i sin uttalelse til at dommeren etter hennes vurdering har foretatt en forsvarlig vurdering av de opplysninger som fremkom under forhandlingene, opp mot spørsmålet om hva som var til guttens beste i den aktuelle situasjonen. De spørsmål som dommeren stilte under forhandlingene var relevante og oppfølgende i forhold til tema som partene selv hadde brakt frem under sin partsforklaring. Hun har ingenting å utsette på tingrettsdommer B’s opptreden under rettsmøtet 3. mai 2010.

Prosessfullmektig – advokat E – viser i sin uttalelse til at en betydelig del av klagen synes å gå på selve realitetene i saken, og således er anførsler som kunne vært brukt som

grunnlag for rettsmidler. Advokat E kan ikke se at tingrettsdommer B utførte sin dommergjerning i strid med domstoloven § 55, 3. ledd under den aktuelle sak.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

Det gjelder visse lovbestemte unntak fra denne myndigheten. En viktig begrensning i utvalgets myndighet følger av bestemmelsen i domstoloven § 236 fjerde ledd, som sier at utvalget ikke kan "vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig". Det betyr at dersom et forhold kan brukes som grunnlag for anke eller gjenåpning, kan Tilsynsutvalget ikke vurdere dette. Det er uten betydning om ankeadgangen er benyttet eller ikke.

Klagers anførsler om at dommerens avgjørelse bygger på "løgn, føringer og indisier," herunder klagerens merknader til de ulike avsnitt i kjennelsen, er i utgangspunktet rettet mot dommerens saksbehandling og bevisvurdering. Det samme gjelder klagers anførsel om at barnets mening ikke er hensyntatt eller riktig vurdert. Dette er forhold som kan benyttes som ankegrunn og som utvalget ikke kan prøve. Saken avvises derfor i forhold til disse klagepunktene.

Det fremgår av lovforarbeidene at Tilsynsutvalget kan behandle "uhøvisk eller utilbørlig" atferd fra dommerens side. Utvalget kan blant annet ta stilling til om det er brukt unødige sterke/krenkende ord og uttrykk i et rettsmøte og om dommeren har kommet med slike uttrykk i en rettsavgjørelse.

Det er anført at dommeren har fremsatt krenkende spørsmål under rettsmøtet, blant annet stilt spørsmål ved om klageren tror på Gud. Klager har videre anført at dommeren i den avsatte kjennelsen har beskyldt ham for å ha en alvorlig personlighetsforstyrrelse.

Tilsynsutvalget kan, etter en samlet vurdering av de foreliggende opplysninger i saken, ikke se at dommeren har opptrådt på en klanderverdig måte. Utvalget viser for det første til dommerens beskrivelse av hvordan rettsmøtet forløp, hvor han blant annet har redegjort for hvorfor han spurte om klageren var religiøs. Utvalget legger for det andre vekt på at ingen av de andre aktørene i saken, det vil si begge prosessfullmektigene og den sakkyndige, har reagert på dommerens spørsmålsstilling, eller kommet med andre opplysninger som støtter klagerens oppfatning av dommeren. Utvalget finner det etter dette ikke godt gjort at dommerens spørsmålsstilling var utilbørlig eller krenkende.

Tilsynsutvalget kan heller ikke se at dommeren har brukt unødige eller krenkende ord og uttrykk i rettsavgjørelsen. Etter utvalgets vurdering fremstår bemerkningene om en mulig personlighetsforstyrrelse som saklig motivert. Utvalget viser til rettens merknader på side 9 i kjennelsen, hvor det fremgår at dette punktet er basert på den sakkyndiges vurdering av klageren.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning det foreligger misnøye med dommerens saksbehandling og rettsavgjørelse.
2. Det foreligger forøvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.